

форматі оновленої двосторонньої угоди про стратегічні відносини у сфері безпеки між ЄС і НАТО. ЄС має стати надійним тилом НАТО в умовах наростання загрози масштабної війни в Європі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Document 3/6. Declaration by the Western European Union Council of Ministers' Extraordinary Meeting with the States of Central Europe, Bonn, 19 June 1992. *European Foreign Policy. Key Documents*. ed. by Ch. Hill, K.E. Smith. London, 2000. pp. 211-212.

2. EU-NATO. Brussels, 16 December 2002. European Union-NATO Declarations on ESDP. *From Laeken to Copenhagen. European defence: core documents*; compiled by J.-Y. Haine. Paris. February 2003. Chaillot Papers 57. Volume III. p. 178.

3. Joint declaration by the President of the European Council, the President of the European Commission, and the Secretary General of the North Atlantic Treaty Organization. 08 Jul. 2016. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133163.htm (дата звернення: 04.04.2024)

4. Joint declaration on EU-NATO cooperation. Brussels, 10 July 2018. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/07/10/eu-nato-joint-declaration/> (дата звернення: 04.04.2024)

5. Joint Declaration on EU-NATO Cooperation by the President of the European Council, the President of the European Commission, and the Secretary General of the North Atlantic Treaty Organization. 10 Jan. 2023. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_210549.htm (дата звернення: 04.04.2024)

6. European Council meeting (15 December 2016) Conclusions. Brussels, 15 December 2016 (OR. en). *European Council*. EUCO 34/16. CO EUR 10, CONCL 5. p. 4.

УДК 342.9

Ментух Н.Ф.

к.ю.н., доцент,

*доцент кафедри адміністративного права та судочинства,
Західноукраїнський національний університет*

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Державно-приватне партнерство є тією основною ланкою, що зв'язує інтереси держави, бізнесу та суспільства, дозволивши реалізовувати суспільнозначущі проекти, у тому числі формування інноваційної моделі розвитку економіки. Проте, сьогодні не вироблено чіткого загальноновизнаного розуміння у визначенні поняття державно-приватного партнерства. У зв'язку з цим актуалізується проблема визначення сутності поняття та ознак державно-приватного партнерства.

У сучасних умовах в науковій літературі існують різноманітні точки зору щодо визначення поняття державно-приватного партнерства (ДПП).

Враховуючи той факт, що державно-приватне партнерство є відносно новим явищем у світовій економіці, що відображає процеси розширення та ускладнення форм взаємодії держави та бізнесу, саме тому на сьогоднішній день, як у науці, так і на практиці немає однозначного підходу до поняття державно-приватного партнерства.

На думку К.В. Павлюк та С.М. Павлюк, тлумачення поняття державно-приватного партнерства включає конструктивну взаємодію держави, громадянських інститутів, приватного сектору в політичній, економічній, гуманітарній, соціальній та інших сферах суспільної діяльності [1, с. 11].

Р.Б. Поляков пропонує визначити державно-приватне партнерство як «вид довгострокової договірної співпраці між державою чи державними установами і приватною особою, яка пов'язана з наданням державних послуг приватною особою, водночас ризики діляться між двома сторонами» [2, с. 183-184].

На думку Г.М. Розум, державно-приватне партнерство є «інституційний та організаційний альянс між державою і бізнесом з метою реалізації суспільно значущих проектів і програм в широкому спектрі галузей промисловості та в інноваційній сфері» [3, с. 91].

Існує багато різних визначень державно-приватного партнерства, але, як зауважує Дж. Делмон, найбільш загальне з них дає Світовий банк: «ДПП – це угода між публічною та приватною сторонами щодо виробництва та надання інфраструктурних послуг, які укладаються з метою залучення додаткових інвестицій та, що ще важливіше, як підвищення ефективності бюджетного фінансування» [4, с. 7].

Узагальнюючи вище наведене, можна зазначити, що усі ці підходи висвітлюють різні аспекти державно-приватного партнерства, а тому лише їх поєднання може дати цілісне розуміння цього явища.

Варто також зазначити, що визначення поняття державно-приватного партнерства закріплено і в Законі України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07. 2010р. № 2404-VI, відповідно до якого «державно-приватне партнерство тлумачиться як співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів, які на підставі Закону України «Про управління об'єктами державної власності» здійснюють управління об'єктами державної власності, органів місцевого самоврядування, Національною академією наук України, національних галузевих академій наук (державних партнерів) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, установ, організацій (приватних партнерів), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами, та відповідає ознакам державно-приватного партнерства, визначеним цим Законом» [5].

Під державно-приватним партнерством вбачаємо за доцільне розуміти систему співробітництва держави та бізнесу, яка створюється на довготривалій та взаємовигідній основі та утворюється шляхом синтезу матеріальних та нематеріальних ресурсів суспільства та приватного сектору з метою підвищення якісного рівня життя суспільства.

Що стосується ознак державно-приватного партнерства, то Законодавством до ознак державно-приватного партнерства, як відзначає Т. Губанова, віднесено такі: передача у процесі здійснення державно-приватного партнерства приватному партнеру частини ризиків; надання прав управління (експлуатації, користування) об'єктом партнерства або придбання, створення (реконструкція, будівництво, модернізація) об'єкта державно-приватного партнерства з подальшим управлінням (експлуатацією, користуванням), за умови прийняття та виконання приватним партнером інвестиційних зобов'язань відповідно до договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства; внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти партнерства із джерел, не заборонених законодавством; довготривалість відносин (від 5 до 50 років) [6, с. 221-222].

Крім ознак державно-приватного партнерства, визначених на законодавчому рівні, І.П. Дубок у своїй роботі пропонує додати ще кілька ознак, які відрізняють проекти в рамках державно-приватного партнерства від інших форм відносин держави і приватного бізнесу, а саме: реалізація проекту на конкурентній основі, коли для відбору приватного партнера проводиться конкурс; розподілення відповідальності між державним та приватним партнерами, коли державний партнер зосереджує увагу на визначенні цілей, цінovій політиці, якості послуг, моніторингу виконання проектів, тобто виконує регулюючу та координуючу функцію, а приватний безпосередньо реалізує проект; реалізація проектів, які мають важливе суспільне значення [7, с. 145].

Тобто, ключовими особливостями державно-приватного партнерства є: довготривалість забезпечення та надання послуг; передача ризиків, що виникають при реалізації проекту держави приватному сектору; широкий спектр форм довгострокових контрактів, які укладаються юридичними особами з державними та місцевими органами.

Отже, державно-приватне партнерство – це юридично закріплена, організаційно побудована система відносин між державним (органи державної влади, органи місцевого самоврядування) та приватним партнером (приватні компанії, бізнес) на основі об'єднаних інвестицій з реалізації спільних проектів на взаємовигідних умовах, розподілі відповідальності та ризиків учасників, які здійснюються з метою підвищення ефективності народного господарства країни, доступності і якості надання публічних послуг.

На основі аналізу теоретичних засад можна узагальнити та виокремити основні ознаки державно-приватного партнерства, а саме: сторонами державно-приватного партнерства є держава, приватний бізнес та суспільство, інтереси якого представляють державні органи; взаємодія сторін державно-приватного партнерства повинна бути закріплена на офіційній, юридичній основі (договори, угоди, контракти тощо); взаємодія даних сторін повинна носити партнерський, рівноправний характер (обов'язкове дотримання паритету, балансу обопільних інтересів); розподілення ризиків та обов'язків у процесі здійснення державно-приватного партнерства; сторони повинні мати спільні цілі та чітко визначений суспільний (публічний) інтерес; державно-приватне партнерство має чітко виражену публічну, суспільну спрямованість; у процесі реалізації проектів на основі державно-приватного партнерства консолідується, об'єднуються активи (ресурси та вклади) сторін; фінансові

ризика та витрати, а також досягнуті результати в процесі реалізації державно-приватного партнерства розподіляються між сторонами пропорційно згідно взаємних домовленостей, зафіксованих у відповідних договорах, угодах, контрактах тощо; об'єднання не лише спільних ресурсів, але й своїх зусиль задля втілення спільної мети, яка ґрунтується на базі суспільних інтересів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Павлюк К.В., Павлюк С.М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 10-19.
2. Поляков Р.Б. Поняття та функції державно-приватного партнерства. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. Вип. 86. редкол.: Г.І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика. 2020. С. 182-189.
3. Розум Г.М. Державно-приватне партнерство як ефективний інструмент реалізації інноваційної політики регіонів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 20. С. 90-92.
4. Delmon J. Private Sector Investment in Infrastructure : Project Finance, PPP Projects and Risk. *The World Bank and Kluwer Law International*. 2009. P. 7.
5. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 року № 2404-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 40. Ст. 524.
6. Губанова Т. Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки в Україні: нормативно-правова характеристика. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 220-224.
7. Дубок І.П. сутність та особливості державно-приватного партнерства. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2014. Випуск № 2. С. 139-149.

УДК 347.965.42

Гнатів О. Б.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри
цивільного права і процесу,*

Західноукраїнський національний університет

МЕДІАЦІЙНА УГОДА ЯК ПОЗАСУДОВИЙ РЕГУЛЯТОР ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

Цивільний процесуальний кодекс України у п. 7 ст. 49 встановлює, що сторони можуть примиритися, у тому числі шляхом медіації на будь-якій стадії судового процесу. У п. 2 ч. 3 ст. 197 Цивільного кодексу України зазначено, що на стадії підготовчого засідання суд з'ясовує чи бажають сторони провести позасудове врегулювання спору шляхом медіації. Суд зупиняє провадження у зв'язку з проведенням медіації.

Існують різні види медіації, які можна виокремити за предметом та сферою, в якій виникає конфлікт: сімейна медіація, трудова, господарська, адміністративна, деліктна. Щодо часу проведення медіації: досудова,